

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OKRUŽNI SUD U BANJOJ LUCI
Broj: 11 0 U 037887 24 U
Dana: 30.5.2025. godine

Okružni sud u Banjoj Luci, po sudiji pojedincu Igoru Mariću, uz učešće zapisničara Vesne Malešević, u upravnom sporu po tužbi Udruženja „Udruga Šimićana“ iz Banja Luke, koje zastupa zakonski zastupnik P. R, predsjednik, P. R, J. U, N. B. i S. P, svi sa adresom [...], Banja Luka (u daljem tekstu: tužioci), protiv rješenja broj 15.4.1-96-106/24 od 18.10.2024. godine Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, Trg Republike Srpske broj 1, Banja Luka (u daljem tekstu: tuženi), u predmetu izdavanja ekološke dozvole, dana 30.5.2025. godine, donosi sljedeću

PRESUDU

Tužba se uvažava i osporeni akt poništava.

Obavezuje se tuženi da tužiocima nadoknadi troškove upravnog spora u iznosu od 200,00 KM, u roku od 30 dana od dana dostavljanja ove presude.

Obrazloženje

Tačkom 1. dispozitiva osporenog akta odgovornom licu „Kubik-Trans-Niskogradnja“ d.o.o. Laktaši (u daljem tekstu: zainteresovano lice), data je ekološka dozvola za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena - krečnjaka na ležištu „Karaula“ u Šimićima, na teritoriji grada Banja Luka, ukupne površine eksploatacionog polja od 8,46 ha. Tačkama 2. - 12. dispozitiva osporenog akta definisani su: pogoni i postrojenja za koje se izdaje ekološka dozvola; obaveze zainteresovanog lica u vezi zaštite životne sredine; granične vrijednosti za zagađujuće materije; monitoring; dokazi kao sastavni dio osporenog akta; period za koji se izdaje osporeni akt; obnavljanje osporenog akta; subjekti kojima se dostavlja osporeni akt; vanredna revizija osporenog akta; obaveza u slučaju promjene prirode ili fukcionisanja postrojenja ili proširenja postrojenja; administrativna taksa.

Blagovremeno podnesenom tužbom tužioci pobijaju osporeni akt iz razloga propisanih odredbom člana 10. tačka 1), 2) i 4) Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS). U tužbi se navodi da je tužilac Udruženje „Udruga Šimićana“ iz Banja Luke registrovano udruženje koje okuplja mještane i raseljene mještane Šimića, da statutarni ciljevi istog obuhvataju i zaštitu životne sredine Šimića, kao i da su preostali tužioci mještani ili vlasnici nepokretnosti u Šimićima, usljed čega svi tužioci imaju svojstvo zainteresovane strane u smislu odredbe člana 14. tačka j) Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12, 79/15 i 70/20 - u daljem tekstu: ZZŽS). Dalje, navodi se da je tuženi osporenim aktom nepotpuno i pogrešno utvrdio odlučne činjenice i okolnosti, da su tužioci u toku postupka ukazivali na nepravilnosti u pogledu podataka o naseljenosti i nepokretnostima u Šimićima, da se odredbama ZZŽS ne štite samo mještani nego i lica čije nepokretnosti se nalaze pod uticajem projekta, te da je povrijeđena odredba člana 85. stav 3. tačka a) tog zakona, jer dokazi koji su priloženi uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole ne sadrže

podatke o nepokretnostima u Šimićima, već samo podatak sa posljednjeg popisa o broju lica sa prebivalištem u Šimićima. Dalje, navodi se da zainteresovano lice u Dokazima ničim ne potkrepljuje navode o udaljenosti najbližih stambenih objekata, da isti nije naveo druge vrste nepokretnosti osim stambenih objekata, te da je Šimićanima bitno ne samo da im se ne zagađuju kuće nego i njive i šume u njihovom vlasništvu. Dalje, navodi se da je u osporenom aktu konstatovano da se ne očekuje značajan kumulativni uticaj dva kamenoloma, ali da taj navod nije ničim potkrijepljen niti su dati razlozi takvog zaključka, što je protivno odredbi člana 197. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18 - u daljem tekstu: ZOUP). Dalje, navodi se da je zainteresovano lice bilo dužno da predstavi, a tuženi da utvrdi, „nulto stanje“ bez uticaja projekta „Karaula“ i projekta „Pavlov brijeg“, te da su se oni umjesto toga oslonili na mjerenja životne sredine koja je već pod uticajem postojećeg projekta „Pavlov brijeg“, usljed čega se osporenim aktom ne štiti „nulto stanje“ životne sredine u Šimićima, nego stanje životne sredine koje je izmijenjeno uticajem već postojećeg projekta. Dalje, navodi se da je zainteresovano lice moralo predstaviti rezultate mjerenja za period tokom cijele godine, da nije dovoljno da se u dokazima navedu samo rezultati izvršenih indikativnih mjerenja, jer su ta mjerenja samo dopunska mjerenja, da se ista uvijek uparaju sa fiksnim mjerenjima i tehnikama modelovanja ili procjenjivanja, na šta upućuju odredba člana 18. stav 2. ZZŽS i odredbe članova 3. tačka m) i 7. stav 1. Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 124/11 i 46/17 - u daljem tekstu: ZZV), kao i da odredbe člana 85. ZZŽS ne mogu lišiti tuženog obaveze da pribavi podatke i razjasni činjenično stanje. Dalje, navodi se da suprotno navodima tuženog da nema akumulirane vode i vodnih dobara u blizini ležišta predmetnog kamenoloma, u Dokazima (slika 4.1.1. na stranici 27) nalazi se karta na kojoj su vidljiva brojna vodna dobra i izvori oko „Karaule“. Dalje, navodi se da se ispod brda Karaula, na udaljenosti od 300 - 500 m, nalazi više od 10 izvora, da stanovnici Šimića koriste te izvore, dok neke od tih izvora koriste stanovnici Turjaka, Jurkovića i dijela opštine Gradiška, te da bi realizacijom predmetnog projekta svi izvori biti uništeni ili zagađeni. Dalje, navodi se da tuženi nije odlučio o zahtjevu tužilaca da budu uključeni u predmetni postupak, usljed čega je tuženi povrijedio član 127. ZOUP. Dalje, navodi se da je tuženi povrijedio odredbe članova 9. i 131. stav 3. ZOUP, jer tužiocima nije pružio mogućnost da se izjasne na odgovore koje je dalo zainteresovano lice niti im je dostavio upotpunjene dokaze, a koji su sastavni dio osporenog akta prema tački 6. dispozitiva istog. Dalje, navodi se da u osporenom aktu nije dovoljno razjašnjeno kako je prosto mehaničko taloženje čestica na dno taložnika dovoljno da se voda prečisti od mineralne prašine do nivoa bezbjednog za piće. Dalje, navodi se da nije razjašnjeno kakva su svojstva hemijskih sredstava kojima će se kvasiti kop i putevi, kako bi se spriječilo dizanje prašine, kao i da je zanemareno da će pod dejstvom padavina doći do slivanja tih hemijskih sredstava sa kopa u taložnike, a iz kojih stanovništvo koristi vodu za piće. Dalje, navodi se da je tuženi tačkom 4.1. osporenog akta povrijedio član 19. ZZV, da su u vrijeme donošenja osporenog akta svi rokovi za postizanje graničnih vrijednosti bili protekli, te da su granice tolerancije i tolerantne vrijednosti pogrešno utvrđene. Dalje, navodi se da je tuženi propustio da pozove zainteresovano lice da sprovede mjerenja kvaliteta vodnih dobara i izvora, usljed čega je povrijeđen član 8. ZOUP. Dalje, navodi se da postoji protivrječnost između osporenog akta i Dokaza u pogledu postojanja ili nepostojanja vodnih dobara u blizini ležišta, jer je u istima predviđeno ispuštanje sa ležišta otpadnih voda u krajnji recipijent, pri čemu se ne navodi o kojem krajnjem recipijentu je riječ, što je posebno nejasno u svjetlu navoda o nepostojanju vodnih dobara blizu ležišta. Dalje, navodi se da predmetno područje obiluje podzemnim vodama, te da se osporeni akt ne može cijeliti u odnosu na odredbe članova 57. stav 4, 68. i 73. Zakona o vodama, kao i da je zanemareno da se prema Pravilniku o uslovima ispuštanja otpadnih voda u površinske vode u posebno osjetljive zone spadaju površinske vode namjenjene za vodosnabdijevanje. Dalje, navodi se da je osporenim aktom povrijeđeno

pravo tužilaca na zdravu životnu sredinu iz člana 35. Ustava Republike Srpske, kao i njihovo pravo na porodičan život i dom, te na mirno uživanje imovine, a koja prava su zajamčena članovima 13, 24, 36. i 54. Ustava Republike Srpske i članom 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Dalje, predloženo je da sud donese presudu kojom se uvažava tužba i poništava u cijelosti osporeni akt, te se tuženi obavezuje da tužiocima nadoknadi troškove postupka na ime sudske takse, u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Na zahtjev ovog suda, tuženi je dostavio spise predmetne upravne stvari i odgovor na tužbu. U odgovoru na tužbu se navodi da je dokumentom Dopuna dokaza broj D18/24 iz septembra 2024. godine potvrđeno postupanje po odredbi člana 85. stav 3. tačka a) ZZŽS, jer je na str. 10, 11. i 12. naveden sadržaj tačke 2.1. Opis postrojenja i aktivnosti, uključujući detaljan opis proizvodnog ili radnog procesa, tehnološke i druge karakteristike. Dalje, navodi se da je prema popisu stanovništva u BiH iz 2013. godine u mjestu Šimići bilo 43 stanovnika, te da će prema projekciji broja stanovnika grada Banja Luka za 2030. godinu taj broj iznositi 46 stanovnika, kao i da neće biti nepokretnosti u privatnom vlasništvu koje će biti pod uticajem predmetnog projekta, jer se najbliži stambeni objekti nalaze na udaljenosti od oko 400 m, pri čemu će oko ležišta ostati pojas šume kao zaštitni pojas od negativnog uticaja prašine i buke. Dalje, navodi se da je na str. 107 Dopune dokaza, u tački 5.16, analizirano pitanje kumulativnog uticaja predmetnog kamenoloma i kamenolova „Pavlov brijeg“ i procijenjeno da kumulativni uticaj istovremenog rada oba kamenoloma neće ugroziti kvalitet životne sredine zbog povoljnog položaja lokacije okružene šumskom vegetacijom i primjenjenih mjera zaštite životne sredine. Dalje, navodi se da je definicija indikativnih mjerenja data u odredbi člana 14. tačka an) ZZŽS, zbog čega se to mjerenje mora tumačiti u skladu sa tom odredbom, kao i da se „nulto stanje“ ne može poistovijetiti sa neizgrađenom i nezagađenom životnom sredinom u kojoj nema nikakvih ljudskih aktivnosti i zagađenja, nego sa stanjem životne sredine prije izvođenja bilo kakvih radova predmetnog projekta. Dalje, navodi se da su preduzeta indikativna mjerenja navedena u tački 4. Dokaza, da su ista vršena na lokaciji površinskog kopa, te da rezultati istih odražavaju stvarno stanje sa postojećim projektom „Pavlog brijega“, jer dobijene vrijednosti mjerenja dokazuju stvarno stanje kvaliteta životne sredine na lokaciji samo bez emisija sa površinskog kopa „Karaula“. Dalje, navodi se da su neprihvatljivi navodi tužbe koji se odnose na mjerenje vazduha, jer su za postupke koji se vode u skladu sa ZZŽS dovoljna indikativna mjerenja, kao i da su rezultati mjerenja vazduha sadržani u tački 4.7.1. Dopune dokaza, a koja mjerenja su izvršena od strane ovlaštenog lica za obavljanje djelatnosti iz oblasti životne sredine, te da fiksna mjerenja i rezultati modelovanja nisu ni mogla biti sadržana u Dopuni dokaza, jer se ta kategorija mjerenja ne zahtijeva u postupku izdavanja ekološke dozvole. Dalje, navodi se da je u Dopuni dokaza konstatovano da je prilikom obilaska terena utvrđeno da nema akumulirane vode niti vodnih dobara u blizini predmetnog ležišta, zbog čega su u cilju prevencije svakog potencijalnog kasnijeg zagađenja vode utvrđene mjere za zaštitu površinskih i podzemnih voda. Dalje, navodi se da zahtjev od 3.6.2024. godine predstavlja zahtjev za pristup informacijama, u kojem nije sadržan zahtjev tužilaca da budu učesnici postupka izdavanja ekološke dozvole, kao i da je tuženi postupio po primjedbama koje su dostavili tužioci. Dalje, navodi se da ZZŽS ne propisuje da u toku postupka izdavanja ekološke dozvole postoji obaveza da korigovani stručni dokument postaje predmetom novog javnog uvida. Dalje, navodi se da je bespredmetno isticanje primjedbi tužilaca na postupak prethodne procjene uticaja na životnu sredinu, jer se radi o sasvim drugom upravnom postupku. Dalje, navodi se da su neosnovani navodi tužbe u vezi sa mehaničkim taloženjem čestica na dno taložnika, jer je osporenim aktom zainteresovanom licu određena dužnost da se pridržava mjera zaštite površinskih i podzemnih voda, kao i uslova koji su dati u vodnim smjernicama koje su izdale JU „Vode Srpske“. Dalje, navodi se da ne postoji opasnost od

zagađivanja hemijskim sredstvima, jer se uz Dopune dokaza vidi da je zainteresovano lice odustalo od korišćenja bilo kakvih hemijskih sredstava za smanjenje i sprječavanje stvaranja prašine, i da će se koristiti samo postupak orošavanja vodom. Dalje, navodi se da je na stranici 44. Dopune dokaza navedeno da su od strane JNU „Institut za zaštitu i ekologiju Republike Srpske“ Banja Luka vršena mjerenja i ocjena kvaliteta vazduha u životnoj sredini, te da je konstatovano da su srednje izmjerene vrijednosti daleko ispod graničnih vrijednosti definisanih Uredbom o vrijednostima kvaliteta vazduha. Dalje, navodi se da krajnje recipijente koji se pominju u osporenom aktu predstavljaju potoci Vrela i Bukovica, te da je to utvrđeno na str. 14. Dopune dokaza. Dalje, navodi se da je u tački 6. Dokaza navedeno da se sanirane otpadne vode moraju prihvatati i bezbjedno odvoditi u odgovarajuću septičku jamu, a u slučaju odustajanja od iste za potrebe radnika se moraju obavezno postaviti mobilni toaleti i isti održavati u saradnji sa ovlašćenim privrednim subjektom za tu vrstu posla. Dalje, predloženo je da sud odbije tužbu kao neosnovanu.

Zainteresovano lice nije dostavilo ovom sudu odgovor na tužbu.

Ispitujući zakonitost osporenog akta u skladu sa odredbama člana 30. ZUS, a nakon što je razmotrio tužbu, spise predmetne upravne stvari i odgovor na tužbu, ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa predmeta proizilazi su tužioci, posredstvom svog punomoćnika (advokat Dragana Stanković), dana 4.6.2024. godine podnijeli tuženom zahtjev za pristup informacijama, kojim su tražili dostavljanje dokumentaciju koja se odnosi na kamenolom „Pavlov brijeg“, povodom kojeg zahtjeva je tuženi sačinio odgovor broj 15.1-053-36-25/24 od 12.6.2020. godine (pravilno 12.6.2024. godine) i isti dostavio punomoćniku tužilaca dana 13.6.2024. godine. Dalje, proizilazi da je dana 28.6.2024. godine zainteresovano lice podnijelo tuženom zahtjev za izdavanje ekološke dozvole za projekat eksploatacije tehničkog građevinskog kamena - krečnjaka na ležištu „Karaula“ kod Banja Luke, ukupne površine eksploatacionog polja od 8,46 ha (u daljem tekstu: Zahtjev). Dalje, proizilazi da je tuženi dopisom broj 15.4.1-96-106/24 od 12.7.2024. godine obavijestio Grad Banja Luku o podnošenju Zahtjeva, te zatražio od istog da omogući zainteresovanoj javnosti besplatan uvid u Zahtjev i dokumentaciju u prostorijama Gradske uprave Grada Banja Luka, kao i na internet stranici Grada Banja Luka. Dalje, proizilazi da je tuženi u dnevnim novinama „Glas Srpske“ dana 18.7.2024. godine objavio obavještenje o podnošenju Zahtjeva. Dalje, proizilazi da je punomoćnik tužilaca dana 1.8.2024. godine podnijela tuženom podnesak naslovljen kao „Primjedbe i napomene“, u vezi sa Dokazima koji su priloženi uz Zahtjev, pri čemu je na str. 6. navedenog podneska navedeno: „Podnosioci (1) ponavljaju već ranije istaknuti zahtjev da budu aktivno uključeni u proces izdavanja ekološke dozvole, te da se neposredno obavještavaju o toku ovog postupka, uključujući i dostavljanjem primljenih mišljenja nadležnih organa i organizacija, te eventualnih dopuna Dokaza“. Dalje, proizilazi da je dopisom broj 15.4.1-96-106/24 od 22.8.2024. godine tuženi obavijestio zainteresovano lice o primjedbama i napomenama koje su podnijeli tužioci, te zatražio da „Rudarsko tehnološki zavod“ d.o.o. Prijedor izvrši dopunu Dokaza, na način da pojedinačno odgovori na svaku primjebu tužilaca, kao i da se u skladu sa primjedbama tužilaca izvrši korekcija mjera za zaštitu životne sredine. Dalje, proizilazi da je dana 5.9.2024. godine zainteresovano lice dostavilo tuženom Dopunu dokaza iz septembra 2024. godine i odgovore na primjedbe i napomene tužilaca broj D18-1/24 od 4.9.2024. godine, izrađene od strane „Rudarsko tehnološkog zavoda“ d.o.o. Prijedor. Dalje, proizilazi da dana 18.10.2024. godine tuženi donio osporeni akt, te da je isti obavještenje o donošenju osporenog akta objavio u dnevnim novinama „Glas Srpske“ dana 27.11.2024. godine.

Osporeni akt nije pravilan i zakonit.

Odredbama člana 88. ZZŽS propisano je da ministarstvo obavještava javnost i zainteresovanu javnost o sadržaju zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole u jednom od dnevnih listova u Republici, o trošku podnosioca zahtjeva i putem svoje internet stranice (stav 1.). Jedinica lokalne samouprave obavještava javnost i zainteresovanu javnost o sadržaju zahtjeva iz stava 1. ovog člana putem oglasne ploče i svoje internet stranice (stav 2.). Jedinica lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi lokacija postrojenja, u svojim prostorijama, stavlja na besplatan uvid zainteresovanoj javnosti zahtjev za ekološku dozvolu iz st. 1. i 2. ovog člana i priloženu dokumentaciju, od dana objavljivanja obavještenja iz stava 1. ovog člana, do isteka roka iz stava 4. ovog člana (stav 3.). Zainteresovana javnost može u roku 30 dana od dana objavljivanja obavještenja iz stava 1. ovog člana podnijeti nadležnom organu mišljenje o zahtjevu i priloženoj dokumentaciji, u pisanoj formi (stav 4.).

Dakle, prema odredbi člana 88. stav 3. ZZŽS zainteresovanoj javnosti se u prostorijama nadležne jedinice lokalne samouprave stavlja na uvid ne samo zahtjev za izdavanje ekološke dozvole, nego i priložena dokumentacija. Suprotno od stava tuženog, ovaj sud smatra da se navedena odredba odnosi i na naknadno dostavljenu dokumentaciju, a u predmetnom slučaju to je Dopuna dokaza. Na osnovu stanja predmetnog upravnog spisa može se zaključiti da tuženi nije dostavio Gradu Banja Luka Dopunu dokaza niti odgovore na primjedbe i napomene tužilaca broj D18-1/24 od 4.9.2024. godine, radi omogućavanja vršenja uvida u iste od strane zainteresovane javnosti.

Dalje, ovaj sud ističe da je prema odredbama člana 88. stav 1. i 2. ZZŽS postojala dužnost tuženog i Grada Banja Luka da obavještenje o sadržaju Zahtjeva objave na svojim internet stranicama. Na osnovu stanja predmetnog upravnog spisa ne može se zaključiti da su tuženi i Grad Banja Luka postupili u skladu sa navedenim odredbama.

Ovaj sud smatra da je osnovan navod tužbe da je tuženi povrijedio odredbu člana 127. ZOUP. Naime, u situaciji kad su tužioci u primjedbama i napomenama od 1.8.2024. godine istakli zahtjev da budu uključeni u postupak izdavanja ekološke dozvole zainteresovanom lisu, to je tuženi bio dužan da ispita pravo tužilaca da budu stranke u tom postupku i da o tome odluči u formi zaključka.

Osnovano tužioci u tužbi ističu i to da je tuženi povrijedio odredbe članova 9. i 131. stav 3. ZOUP. Naime, iz tih odredaba proizilazi dužnost organa uprave da omogući stranci da se prije donošenja rješenja izjasni o činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja. U situaciji kad su povodom primjedbi i napomena tužilaca sačinjeni Dopuna dokaza i odgovori na primjedbe i napomene tužilaca broj D18-1/24 od 4.9.2024. godine, to je tuženi bio dužan da tužiocima dostavi ta pismena, i to prije donošenja osporenog akta.

Osnovano tužioci u tužbi ističu da je tuženi bio dužan da u osporenom aktu precizira koja to vodna dobra smatra krajnjim recipijentima za ispuštanje otpadnih voda sa ležišta predmetnog kamenoloma, budući da je isti naveo da je utvrđeno da ne postoje vodna dobra u blizini ležišta. Tuženi je tek u odgovoru na tužbu naveo koja to vodna dobra smatra krajnjim recipijentima. Međutim, ovaj sud smatra da se odgovorom na tužbu ne mogu otklanjati nedostaci obrazloženja pobijanog upravnog akta.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud smatra da su osporenim aktom ostvareni razlozi iz odredbe člana 10. tačka 2) i 4) ZUS, zbog čega je tužbu valjalo uvažiti i osporeni akt poništiti, a na osnovu ovlašćenja iz odredaba člana 31. stav 1. i 2. istog zakona.

U smislu odredbe člana 50. ZUS, tuženi je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja ove presude, donese novi upravni akt, uvažavajući pravno shvatanje ovog suda i primjedbe ovog suda u pogledu postupka.

Uzimajući u obzir odredbe članova 48, 49. stav 4. i 49a. stav 1. ZUS, odredbe članova 387. stav 1. i 396. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24) i tarifne brojeve 22. tačka 1. i 23. tačka 2) Taksene tarife iz Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/88 i 67/20), ovaj sud nalazi da tužiocima pripada pravo na naknadu troškova upravnog spora u ukupnom iznosu od 200,00 KM, a koji se odnose na sudsku taksu na tužbu (100,00 KM) i sudsku taksu na presudu (100,00 KM).

Zapisničar
Vesna Malešević

Sudija
Igor Marić